

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie v školskom roku 2019/2020

Štátna školská inšpekcia vykonala 5 následných inšpekcií v štyroch krajoch Slovenskej republiky (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky a Košický kraj), z nich 3 v centrách špeciálno-pedagogického poradenstva (2 štátne a 1 súkromné) a 2 v centrách pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (2 štátne zariadenia). Cieľom bolo zistiť stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie. Nízky počet vykonaných inšpekcií v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie bol ovplyvnený prerušením vyučovania z dôvodu mimoriadnej situácie v krajine, ktorú zapríčinilo ochorenie COVID-19.

Podľa závažnosti zistení uplatnila Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) voči hodnoteným subjektom celkom 25 opatrení na odstránenie nedostatkov, z toho 17 odporúčaní, z ktorých 76,5 % akceptovali. Riaditelia zariadení výchovného poradenstva a prevencie prijali 8 opatrení, z ktorých 7 (87,5%) splnili.

Tab. 1 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	25					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany hodnoteného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	17		8		0	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	13	76,5 %	7	87,5 %	0	0 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0	0 %	0	0 %	0	0 %
nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		
0	0 %	0	0 %	0	0 %	

Nedostatky zistené pri inšpekciách

Uplatnené *odporúčania* na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali:

odbornej činnosti

- ✓ neakceptovanie odporúčania k štruktúre a obsahu správy diagnostického vyšetrenia Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie (neuvádzanie informácií o použitých diagnostických metódach v správach zo psychologického vyšetrenia, používanie neaktuálnej terminológie, neuvádzanie silných a slabých stránok dieťaťa v zmysle prediktorov jeho ďalšieho vzdelávania a ani oblastí vyžadujúcich cieľnú stimuláciu),

- ✓ stanovenie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb klientov odvíjajúcich sa od medicínskej diagnózy bez ich potvrdenia odborným lekárom (nevyhnutnosť zrealizovať odborné lekárske vyšetrenie),
- ✓ uvádzanie konkrétnych škôl pre ďalšie vzdelávanie žiakov v záveroch správ z diagnostických vyšetrení,
- ✓ nezabezpečenie osobných spisov klientov pred ich zneužitím,
- ✓ nedôsledné vedenie dokumentácie (chýbajúce žiadosti zákonného zástupcu dieťaťa v osobných spisoch klientov, nearchivovanie jednotlivých zložiek z diagnostických vyšetrení, absentovanie popisu vyhodnotenia a základných údajov o klientovi v diagnostických hárkoch),
- ✓ nevybavenie centier adekvátnymi batériami diagnostickými testov.

Uplatnené opatrenia prijaté hodnotenými subjektmi sa týkali:

odbornej činnosti

- ✓ nezabezpečenie komplexnosti osobných spisov klientov (absencia záznamových hárkov o odbornej činnosti),
- ✓ nevhodné používanie psychodiagnostických metód a testov pri odborných psychodiagnostických vyšetreniach, v dôsledku čoho neboli jasne stanovené odporúčania pre ďalšie vzdelávanie žiakov,
- ✓ nezabezpečenie vykonávania činnosti špeciálneho pedagóga odborným zamestnancom s požadovanými kvalifikačnými predpokladmi.

Záver

Riaditelia hodnotených subjektov *akceptovali 76,5 % uplatnených odporúčaní*, čo do istej miery prispelo k skvalitneniu a zefektívneniu odbornej činnosti v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie. Zameranie kontrolnej činnosti viedlo k zvýšeniu ochrany osobných údajov klientov pred ich zneužitím, k skvalitneniu činnosti centier i osobných spisov klientov, správ z diagnostických vyšetrení z obsahového a formálneho hľadiska. *Neakceptovanie 23,5 % uložených odporúčaní* malo vplyv na pretrvávanie nedostatkov vo vybavení poradenských zariadení už existujúcimi batériami diagnostických testov, pretože majú problém ich zakúpiť z dôvodu finančnej náročnosti. Zároveň odborníci z praxe upozorňujú aj na chýbajúce diagnostické testy, ktoré by spoľahlivo a objektívne zisťovali úroveň rozumových schopností žiakov zo SZP pochádzajúcich z MRK. Upozorňujú, že existujúce testy sú náročné, vyžadujú si dostatočnú znalosť slovenského jazyka, úlohy sú príliš abstraktné a nereflektujú poznatky a skúsenosti uvedenej skupiny žiakov.

Splnením prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov je predpoklad, že dôjde k uplatneniu a dodržiavaniu právnych predpisov v aplikácii psychodiagnostických metód a testov, k úplnosti osobných spisov klientov a k zabezpečeniu kvalifikačných predpokladov na výkon činnosti špeciálneho pedagóga.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom zariadení výchovného poradenstva a prevencie

- ✓ realizovať vyšetrenia klientov psychodiagnostickými metódami, technikami i postupmi zodpovedajúcimi súčasným poznatkom psychologických vied a stavu praxe,
- ✓ dodržiavať usmernenie VÚDPaP k štruktúre a obsahu správy z diagnostického vyšetrenia (písať použité metódy, jasne formulovať odporúčania a závery i vyjadrenie k forme vzdelávania),
- ✓ poskytnúť pedagogickým zamestnancom škôl viac relevantných údajov v diagnostických správach detí a žiakov, uvádzať konkrétne a adekvátne odporúčania využiteľné vo výchovno-vzdelávacom procese,
- ✓ neuvádzať v záveroch správ z diagnostických vyšetrení konkrétne školy pre ďalšie vzdelávanie žiakov,
- ✓ kontrolovať a vyhodnocovať činnosť v poradenskom zariadení, viesť záznam z kontroly,
- ✓ zabezpečiť v spolupráci zo zriaďovateľom vybavenie centier adekvátnymi batériami diagnostickými testov.

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

- ✓ poskytovať zariadeniam výchovného poradenstva a prevencie odbornou-metodickú a poradenskú konzultáciu.

Ministerstvo školstva, výskumu a športu SR

- ✓ zabezpečiť pre poradenské zariadenia dostatočný počet existujúcich batérií diagnostických testov,
- ✓ zabezpečiť tvorbu diagnostických testov, ktoré by spoľahlivo zisťovali úroveň všeobecných rozumových schopností detí zo sociálne znevýhodneného prostredia pochádzajúcich z marginalizovanej rómskej komunity a uvedenú skupinu žiakov zahrnúť do štandardizačného súboru pri ich vytváraní.